

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-6 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Prizhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Božič 1910! Vsem svojim cenj. sotrudnikom, p. n. naročnikom, prijateljem pa tudi nasprotnikom vesele praznike.

Kako bomo volili po novem občinskem volilnem redu.

Takoj po novem letu se prične v nekaterih občinah občinske volitve. Na Gorenjskem bo volila izmed prvih Kranjska gora. Ker se bo povsod volilo po novem občinskem volilnem redu, služijo naj v splošno uvaževanje najvažnejše stvari iz tega reda, ki se pa dobiva v celoti v naši tiskarni in po nekaterih knjigarnah po 60 vin. izvod.

O občinski volilni pravici.

1. Kaj obsega občinska volilna pravica? Občinska volilna pravica obsega dvoje: 1. pravico voliti občinski zastop (aktivna volilna pravica); 2. zmoglost biti izvoljen v občinski zastop (pasivna volilna pravica).

A. Aktivna volilna pravica.

2. Kdo ima pravico voliti? Pravico voliti občinski zastop imajo oni občani, kateri 1. so avstrijski državljani, 2. so dovršili 24. leto in 3. imajo one posebne lastnosti, ki so potrebne za čvrstitev v posamezne volilne razrede.

3. Kdo ima še pravico voliti? Pravico voliti imajo tudi država, dežela, javni zakladi, tuzemske ustanove, zavodi, korporacije, društva in družbe, toda le tedaj, ako jim je vsaj eno leto predpisan v občini davek, ki je podvržen občinskim dokladam.

4. Katere osebe nimajo pravice voliti? Pravice voliti nimajo: 1. aktivno službujoči častniki (avditorji, vojaški zdravniki, vojaške računovodje).

2. vojaški duhovniki, 3. garžisti, ki niso v nobenem činovnem razredu, 4. mostvo oborožene sile, oziroma orožništva, vstevši one, ki so častno na dopustu.

5. Katere osebe še ne morejo izvrševati volilne pravice? Aktivne volilne pravice ne morejo izvrševati nadaljne osebe: 1. ki so pod četovsko oblastjo, 2. ki so pod varstvom ali skrbstvom, 3. ki uživajo iz javnih ali občinskih novcev kot ubožci trajno preskrbo ali so jo uživali zadnje leto pred volitvami, 4. ki sploh žive od javne milodarnosti.

6. Kaj se z ozirom na volilno pravico ne smatra za preskrbo ubožnih in za dela javne milodarnosti? Kot takh ni smatrati: 1. podpor iz bolniških blagajnic, 2. rent za nezgode, starost ali onemoglost, 3. brezplačne oskrbe v javnih bolnišnicah, 4. oprostitve od šolnine, 5. podelitve učil ali ustanov, 6. pomoč v sili.

7. Katere osebe so izključene od volilne pravice? Od volilne pravice je izključen: 1. kdor je v preiskavi zaradi hudodelstva, dokler se kazensko postopanje ne ustavi ali ne konča z oprostilno razsodbo, 2. kdor je bil v kazni obsojen zaradi hudodelstva ali prestopka tatvine, poneverbe ali dolžnosti teh dveh prestopkov, goljufije, sovodsstva (§§ 460, 461, 463, 464, 512 kaz. zak.) zaradi dejanja, ki so označena v § 1 zakona z dne 25. maja 1883, drž. zak. št. 78, ali zaradi prestopka po §§ 1, 2, 3, 4 in 5 predzadnji odstavka zakona z dne 24. maja 1885, drž. zak. št. 89. Ta posledica obsojbe neba pri hudodelstvih, ki so nasteta v § 6,

št. 1. do 10. zakona z dne 15. novembra 1867, drž. zak. št. 131, ko je prestana kazen; pri drugih hudodelstvih, ko poteče 10 let, ako je bil krivec obsojen najmanj na petletno kazen, in razen tega, ko poteče pet let, pri ostalih zgoraj navedenih kazenskih dejanjih pa, ko potečejo tri leta po prestani kazni. 3. Kdor je bil sedno obsojen na kazen zaradi pregreška zoper kazenskopravna določila v varstvo volilne svobode, ako je bilo dejanje storjeno pri volitvah v poslansko zbornico državnega zbora, v deželni zbor, v občinski zastop ali v katerokoli korporacijo ali zastopstvo, uki je po zakonu poklicano, da oskrbuje javne stvari, in sicer za dobo šestih let po prestani kazni (§§ 3, 5, 7, 8, 10 in 14 zakona z dne 26. januarja 1907, drž. zak. št. 18). 4. Kdor je bil postavljen pod policijsko nadzorstvo ali oddan v prisilno delavnico, dotlej, da potečejo tri leta, odkar je nehale policijske nadzorstvo ali odkar je bil izpuščen iz prisilne delavnice. 5. Komur je sodišče odtegnilo očetovsko oblast nad njegovimi otroci, dokler so otroci pod tujim varstvom, vsekakor pa tri leta po sodni odredbi. 6. Kdor je bil zaradi pijanosti ali pijančevanja na postavi splošnega kazenskega zakona ali drugih zakonitih določil, ki se še uvedejo, več nego dvakrat obsojen na zaporno kazen, za dobo treh let po prestani kazni. 7. Nad kogar imevino se je razglasil konkurz, do konca konkurza, in ako je zadolženec trgovec, dotlej, da se zopet usposobi za pravice, ki so označene v § 246 konkurznega reda z dne 25. decembra 1868, drž. zak. št. 1 iz leta 1869.

8. Ali je volilno pravico izvrševati osebno? Praviloma je volilno pravico izvrševati osebno; vendar pa je v nekaterih slučajih dovoljeno voliti po pooblaščenih.

PODLISTEK.

Lani o božiču sem ljubil...

... Oj, venus!
Le en poljub
na ustni, strasti zabrneli;
le en požirek še
s skrivnostne čaše;
le en objem
ljubezni koprnečih grudij...!

Približal se je čas, ko obišče znanec znanca, sorodnik sorodnike in otroci roditelje, čas, v katerem se zaupno kramlja s prijatelji in z rodbino. Marsikatero gorje se ublaži in pozabi, marsikatera solza se posuši, a mnogotera bol se obnovi in nas prešinja mrzlično liki napolzazeljena rana, ki po najmanjšem sunku provzroči mrzel pot ter nam prešinja z nepopisno boleščjo mozeg in kosti...

Gostonasičena megla se vlačí po planjavi daleč tam od severnega morja ter razteza svoje velike rokave proti nedoglednemu jugu. Kakor grozeč duh poslednjega junaka - Slovana, padlega daleč tam ob izlivu Labe pod tiransko neusmiljenostjo krvoželjnih, oblastnih Tevtonov, kakor bi hotel klicati po osveti. Oster sever se zaletava ob oknena stekla ter brije daleč naokrog tja po sneženi pokrajini. Prostran, neroden parnik se leno pomika po Labi navzgor ter nasiča s svojim dimom mestne ulice Magdeburga; leno in zaspno plava ogromni kolos proti jugu, toda varno

in z jekleno močjo, prava predpodoba germanškega nasilstva.

Mrzel božični večer je. Neka svečanost vlada nad celim mestom ter se zrcali na radostnih licih vesele množice, vrveče po širokih cestah. Vsak hiti, poln nestrpnega pričakovanja, v naročje svojih znancev, prijateljev ali sorodnikov, da bi v sreči preživel božični večer, da bi svečano praznoval spomin bratovske ljubezni...

Nimam prijateljev, ne sorodnikov; sam sedim v svoji sobici ter sanjarim v mraku za gostimi gardinami o svoji nekdanji sreči, o svojem nekdanjem edinem, upolnornem smotru: o ljubezni.

Kakor polabska megla mi vzplava pred oči moj mladostni sen, moja edina, neskončna nada in neka sladkost me prešinja ob sličnih momentih — zelo ljubim take sentimentalne, poezijepolne momente ter se napajam iz te sladke sentimentalnosti novih moči in upov za prihodnost; poživljam se ob misli na preteklo ljubav. Lepi so taki trenotki, polni poezije; najlepši so v mojem življenju; ko se popolnoma oživim in zatopim vanje s celo dušo in celim srcem. Prsi mi vzkipe in srce mi pluje jačje in hitreje, glava pa se poniza vedno nižje in nižje...

Pred letom dni sem ljubil prelepo, občudovanja vredno devojko. Bila je nežne rasti in drobnih mehkih udov. Oči je imela jasne, kot obrušeni dijamant in ž njih so švigali pogledi, liki okrašena iskra. In obstali so nad mano... jaz pa sem vzljubil njene globoke, kristalnočiste,

nedolžne poglede in njene drobne, črešnjevordeče ustnice; strastno sem zakoprnel po njenih poljubaželjnih ustnih. In odela me je s svojimi kostanjevimi, valovitimi kodri ter mi dala piti iz neusahljivega zdenca ljubezni. Nebroj lučic božičnega drevesa nama je bliščalo nasproti ter je podajalo neko posebno intenzivno svetlobo in rumenkasti prameni so ljubkovali z njenimi valovitimi kodri, ponizali so se nizdolu po njenih rožnih licih, poljubovali ji njeno malo, škrlatno

Svojim p. n. naročnikom!

Vse svoje naročnike uijudno prosimo, da čimpreje pošljejo naročnino za l 1911, ker se nam ob novem letu nakopiči preveč dela.

Prijatelje „Gorenjca“ pa prosimo, da agitirajo za nove naročnike. Še je mnogo hiš in go tlin, ki dozda niso naročene na „Gorenjca“. Agitirajte za nove naročnike.

Torej na delo za „Gorenjca“!

9. V katerih slučajih je dovoljeno voliti po pooblaščenih? V teh-le slučajih: 1. za ženo, ki živi v zakonski družbi, voli nje mož, za druge samosvoje ženske pa njih pooblaščenici. Zadnja velja tudi za ono omoženo žensko, katere mož nima potrebnih lastnosti za pooblaščenca, ali kateri redno prebiva v inozemstvu, 2. osebe, ki so odsle iz občine po občinskih ali drugih javnih poslih, imajo pravico postaviti pooblaščenca, da zanje voli, 3. svojo volilno pravico morejo izvrševati po pooblaščenih posestniki v občini se nahajajočih zemljišč ali obrtnih podjetij, kateri sami prebivajo v drugi občini.

Dalje prih.

Gospodarski del.

Letošnji pridelok pšenice. Po podatkih mednarodnega poljedelskega zavoda v Rimu znaša letošnja pšenična letina evropskih dežel, Azije in Tunisa skupno 868 milijonov met. stotov. Ta množina se je pridelala na 88 milj. hektarjih zemlje. V letu 1909 je znašala pšenična letina 836 milijonov met. stotov. Kljub neugodnim vremenskim odnosom se je pridelalo letos nad 30 milijonov met. stotov več kot lansko leto, ker se je površina njiv povečala za 5 milijonov hektarjev. Dajši ustvarimo sodbo o svetovnem pšeničnem trgu, pogledimo statistiko. — Avstrija je pridelala 15 milijonov met. stotov pšenice na 1,2 milj. hektarja. Porabi pa se v Avstriji 28 milijonov met. stotov se lahko pokrije iz Ogrske, ki je na 3 $\frac{1}{2}$ milijonih površine pridelala 20 milijonov met. stotov več kot leta 1909. Skupno znaša pridelok na Ogrskem letos 54 milijonov. Ogrska rabi sama za se 32 milijonov met. stotov, zato je zadostna Avstro-Ogrski letos lastni pridelok, medtem ko je moral leta 1909 uvoziti 8 milijonov met. stotov. Nemčija je pridelala letos 40 milijonov, rabi pa 62 milijonov met. stotov pšenice. Enako je na Francoskem, kjer se glede na število prebivalstva porabi največ pšenice. Porabi se na Francoskem na leto 100 milijonov met. stotov pšenice, a pridelala je le 15 milijonov. Iskati bodo morali torej Angličani za svoje potrebe celih 55 milijonov met. stotov pšenice v inozemstvu. Na Angleškem se razmeroma za hektar zemlje pridelala največ pšenice, namreč 21 met. stotov. V Italiji je bila pšenična letina 1910 za 10 milijonov slabšeja od prejšnjega leta in potrebuje Italija izjemoma letos tudi uvoza tuje pšenice. Tudi severne dežele: Dansko, Švedsko, Norveško, Švica, Nizozemsko in Belgija si morajo od drugih preskrbeti pšenico. Kot dežele, ki izvažajo pšenico, pridejo poleg Rusije in Ogrske v poštev še balkanske dežele. Rumunija bo izvažala 18 milijonov met. stotov, Bolgarija 6 milijonov, Srbija 1 milijon. Potemtakem se sme smatrati pšenična letina 1910 za precej ugodno, ka se pozna že pri ceni pšenice, katere se letos ne vzdiguje kakor lansko leto.

Tedenski sejem v Kranju dne 19. decembra 1910. leta. — Prignalo se je: 217 glav domače goveje živine, 33 glav bosanske goveje živine, 3 glav goveje živine hrvaške, 8 domačih telet, — hrvaških telet, 74 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, 2 domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanski bivol. — Za mesarja je bilo 119 glav domače govede. 30 glav bosanske govede in 40 domačih prašičev. Cena od kilograma žive teže: 90—96 vinarjev za pitane vole domače, 88—90 vinarjev za domače srednje pitane vole, 70—74 vinarjev za nepitane domače vole, 80—84 vinarjev za bosansko goved, 1 K do 1 K 10 vin. za teleta in 1 K do 0 K 00 vin. za prešiče za rejo, 1 K do 1 K 16 vin. za prašiče pitane. — Pšenica K 10:50 proso K 7:50, rž K 8,—, oves K 8:50, ajda K 8:50, repno seme K —, detelno seme 68 K do 70 K, fižol, ribničan K 12,—, mandalon K 12,—, koks 13:50 K krompir K 3:60 za 50 kg.

Potni spomini.

Dalje.

Tudi pri nas vidimo, da je obrestna mera pri kmečkih posejilcih in hranilnicah, rajfajznokah mnogo bolj regulirana in prošnjikom primerna nego pri mestnih zavodih. Pa se znajdejo ljudje prav radi pri nas, kateri pravijo: kaj bodo kmečke posejilnice, izkazujejo premajhen dobiček, skoro nikakega prometa in bogastveni kaj se vse. Lahko se o takem človeku misli in tudi se mu sme povedati, da prav nič več ne pozna sveta, kakor mogoče samo skozi kavarniško okno, pri katerem presedi in predelogači cel svoj prosti čas. Temu ni čuda. Kot dijak gleda, da se prerije «skoz», pride v večje mesto, kjer zabrede. Kapitalen krok, to mu je veselje. Pozabi na dom, svoje; odtuji se domovini. Ko se vrne, premišljuje, kako bi si pridobil ugodno mesto, dobro plačo, nič delati, pač pa kar mogoče največ časa prezdehati. Tako saj imamo delavne ljudi. Saj ni mogoče!

Ker je ljudstvo tudi v ugodnih denarnih razmerah, ker domačim denarnim zavodom denar preostaja čez domače potrebe gospodarstva, zato se upotreblja v kmečkem obrtovanju, t. j. v zadrugnih podjetjih, v katerih more kmet svoje pridelke v lahkote in bolje spraviti v denar. To so žitna skladišča, nakupovalne in prodajalne zadruge, mlekarne, vinarske in druge zadruge.

Za denarno izravnavo med temi zadrugami skrbi centralna nižjeavstrijska zadruga blagajna, katere je pod nadzorstvom deželnega odbora.

Vse produktivne zadruge imajo izposojila od te blagajne, pri kateri so naloženi preostanki rajfajznok teh zadrug, tudi ni malo število, saj je samo malekaren 196, katere skoro vsaka ima lastno, primerno sta bo svoji porabi. To pa vemo, da se stavbe samo v besedah ne zidajo ter je zato potrebno denarja.

Prav mlačne so take mlekarne, zidane brez okrasja, brez nepotrebnega lepoticja, vendar svojemu namenu dobro služijo. So male hišice, za katere napravi načrte navadno deželni odbor, kateri tudi nekaj prispeva z denarjem.

Pred hišo je pokrita lopa, da so ob deževnem vremenu vozovi in živina pod streho. Večji prostor služi za hladilnico in pasteuriziranje mleka, katero se takoj napolni v vrče in postavi do večera v poleg stoječo ledemico. Red, disc plina, vztrajnost pomaga, da se produkt vedno svež, zdrav in nepokvarjen odpošlje.

Deželni odbor po svojih organih periodično nadzira tudi strokovno stran ter pouči ljudi o kakih nedostatkih. Navadno se zgodi, da ljudje na deželi rabijo bolj strokovnega pouka, kakor pa brskanja po knjigah in pregledovanja čfer, ker si marsikdo domišljuje, da je edino potrebno od nadzirajočega organa! Sicer pride to vsled tega, če nadziratelj o stroki nima niti pojma ter mu je cela stvar oddaljena španska vas.

Nizja Avstrija, t. j. dežela sama kot taka ima sledeče centralne organizacije v pogledu zadrugništva: a) nižjeavstrijska zadruga centralna blagajna, pri kateri so včlanjene rajfajznovke, steje jih 534, poleg tega nekaj fizičnih oseb za vodstvo in nekaj drugih zadrug, katere imajo od nje izposojila. Stanje deležev pri tej kasi je 60 770 kron, poročstvena moč pa znaša 1 215 400 kron. Vlog od svojih članic ima 32 710 161:32 K, stanovnicam pa se je dalo posojil le 9 390 055:11 K. Torej ima potemtakem vedno dovolj razpoložljivih denarnih sredstev. Zato pa tudi lahko podpira deželno-hipotekni zavod, pri katerem ima naloženih nad 7 milijonov kron. V vrednostnih papirjih pa nima cele čez 20 milijonov investicije. b) Zveza kmetijskih zadrug v Nizji Avstriji steje 96 članic, katere imajo vplačanih deležev 8700 kron. Služi kot blagovna centrala kmetijskih zadrug ter se omejuje samo na zadruge ter ne deluje popolnoma nič z zasebniki, oziroma trgovci. c) Nižjeavstrijska mlekarne ima 122 članic s 47 063 K deležev. Ta prejema mleko in druge mlečne izdelke od svojih članic. d) Produktivna zadruga združenih tkalcev s 197 člani, kateri imajo vplačanih deležev 4390 K ter skupnega premoženja v vrednosti 212 470 K. Poleg teh kmetijsko-zadrugnih organizacij je na Donaju še „Splošna zveza kmetijskih zadrug“, pri kateri so so včlanjene poramezne zadrugne zveze avstrijskih dežel.

Ostale kmetijske zadeve v deželi pa spadajo v področje kmetijske družbe.

Kakor kmetje, organizirani so tudi obrtniki, trgovci, rokodelci i. t. d. v svojih zvezah. Tudi delavci imajo svojo strokovno zvezo konzumnih društev.

Dalje prih.

Dopisi.

Tržiške novice.

Božičnica otroškega vrta družbe sv. C. in M. katere se je vršila zadnji nedeljo ob 4. uri popoldne, je nad vse pričakovanje lepo uspeša. Že ob tretji uri se je prostorna Basteljeva dvorana začela polniti iz vseh slejev tržiškega in tudi okoličanskega občinstva, tako da je bila polna. To je lepo izpricervalo za zanimanje do otroškega vrta. Po četrti uri prikorakajo malički paroma in pojoč v dvorano. Nato se prične od njih deklamacije, petje in igre, kar je vzbujalo splošno pozornost in odobravanje. Čudili smo se, da se morejo mali naučiti tako dolgih pesmi in igrokazov. To je pač za luga naše vrle vrtarice, ki vstrajno in ne-utrudno deluje v vrtcu in je lahko ponosna na svoje uspehe. Po končanem vsporodu je imel podružnični predsednik gospod notar Marinček krasno vezan in navdušujoč nagovor. Na to so bili otroci, po številu 74, obdarovani z obleko, igračkami in pecivom. Ganljivo je bilo gledati vesele zarače obraze, ko so nesli bogate darove domov. Ta dan jim bo ostal gotovo v lepem spominu. Staršem pa klicem iz predsednikovega govora z besedami:

ne veselje. Mrno in zatopljeno je zrl v temen kot pod Marijino podobo.

«Si bolan, France?» vpraša oče.

Čudno. Odkar je živ, še nikoli ga ni oče vprašal, kaj mu manjka, kaj si želi. In danes ni vprašal iz sočutja, iz radosti, da zopet vidi sina, ki je prišel nazaj, ne lump, ne capin, ampak pošten človek, ki se je mogočno, z zmago preril skozi življenje. Vprašal je, ker je bil v zadregi, ker ga je bilo sram...

Mati je hodila nervozno in nestrpno iz sobe v kuhinjo in nazaj. Bala se je: sedaj, v kratkem se zopet začne stari prepir, stara pesem. Bala se je, ker je vedela, da je sin trde volje in poln energije, da bo takoj ustal, pozdravil brata in mater ter odšel... morda za večno... Kakor je odšel pred šestimi leti s solzami v očeh v tuje mesto, s trdo voljo in globoko prisego, da porabi vse sile in moči, da ne omaga, da pokaže svetu in oč tu, da ni rojen za lumpa, da je njegov poklic velik in vzvišen...

«Je seno suho?» začne mati.

«Ne!» odgovori oče trdo in nevoljno.

«Popoldan ga moramo naložiti.»

«Ne vem!»

Hotela je govoriti o senu, o delu na polju, hotela je, da bi govorili o vremenu, samo, da bi ne bilo prepira. A oče je bil tih in je kratko odgovoril. Tho, nestrpno je bilo v sobi. Kakor bi ležalo pod stropom nekaj težkega, nerazumljivega, tako je bilo mučao. Sin je zrl v kot, oče je sedel pri peči,

šobico ter jo delali lepo, kakor Rafaelovo madono. Ona pa je stezala ljubeče dvoje mehkih rok proti meni in alabastrova belina je odsevala od njene polti; njeni majhni, mojstrsko zaokroženi obli sta trepetali strasti, njeni pogledi pa so švigali kakor ukrešena iskra...

Nocoj je leto dni... in ni je več k meni nekdanj tako vroče oboževane ljubice; ločila so se najina pota in ne vem, kdaj se zopet snidejo. Odšel sem daleč proč v tujino; sled se je porazgubil za mano, le tenki vibrirajoči glasovi davno prošlega spom na begajo še s poslednjim otožno donečim akordom.

... Ni je več, moje ljubavi, le temne sence plešejo okrog njene slike ter jo obkrožavajo liki gnusobnim vešam. — Tišina vlada v moji samotni sobici, le zdajpazdaj se oglasi zamolkel, pridušen vzklik iz peči, kakor bi nekaj umiralo tam notri. De la Fontaine nosi velikega križarja na svojem preperlem hrbtu ter je odet v gosto pajčevino. Tupalam se prikrade medel poulični električni žarek skozi goste žaluzije. Trepetaje miglja okrog slike moje ljubice ter boža njena roznata lica in zdi se mi, kakor da bi cela slika namah oživila ter jela stezati ljubeče dvoje svojih mehkih rok proti meni in alabastrova belina jame odsevati od njene madonsko-bele polti. Njeni mojstrsko zaokroženi obli vztrepetati ter se vzbudite strasti in kopnenja po ljubezni; njeni pogledi pa švigajo kakor ukrešena iskra...

J. pl. J.

I. B. Slovenska povest.

Konec.

Mati, v vašo radost in tolažbo: Nisem lump, ničvreden človek, nisem capin in berač. Dosegel sem svoj cilj. Trdo voljo sem imel in zaupanje v sebe, v svojo moč. Takrat, ko sem rasel doma in gledal žalostno življenje sem spozaal: zaupaj v sebe! In s tem zaupanjem sem šel. Dom in domovina, oba sta rekla samo «Z Bogom», a drugega nič. Danes mati je končano, mi za luga očetova, je to rezultat in mogočen resumé zaupanja v voljo in moč samega sebe. Prišel sem, da vas pozdravim v starosti in povem, da nisem lump, kakor se je glasila večna pesem...

Mati ga je razumela in ga je bila vesela.

Rad bi jo vprašal sin po novicah, rad bi izvedel, kako je bilo življenje, ko je bil on daleč od doma. Toda bal se je, ker dobro in gotovo je vedel: Isto kakor pred dvajsetimi leti, isto kakor vedno: pijančevanje, jokanje, stradanje in vpitje otrok. Vedel je, da je to zakleta usoda, ki visi nad hišo že dolgo let...

Močni in trdi koraki so se začuli. V hišo je vstopil oče. Sin je sestal, stopil k njemu in mu podal roko hladno in mirno. Kakor bi se bal, da ne bi pozabil na nekdanje besede: To ni noben oče, je zopet hitro sedel k mizi, podprl glavo z roko in se zamislil. Morda je videl slike iz davne minulosti, morda je mislil na svoje žalostno življenje v velikem mestu, morda bi je mislil na svoje boljše prihodnje življenje. Na obrazu mu mi bila žalost,

Sklicanje delegacij. «Wiener Zeitung» priobčuje cesarjeva listnoročna pisma, s katerim se sklicuje delegacije za 28. t. m. v Budimpešto. Zasedanje bo otvoril kakor se poroča, prestolonaslednik Fran Ferdinand, ker cesar vsled slabega vremena in mraza ne bo mogel odpotovati v Budimpešto.

Vprašanje glade predsedstva «Poljskega kluba». Med Vsepoljaki in poljsko ljudsko stranko se vrše pogajanja glede predsedstva «Poljskega kluba». Poljska ljudska stranka namreč zahteva, da postane poslanec Stapski predsednik «Poljskega kluba», dosedanji predsednik Glombinski pa poljski resortni minister. S tem pa nikakor niso zadovoljni demokrati, ki zahtevajo, da ostane v novem kabinetu tudi dr. Dalemba.

Hrvatski sabor. 20. decembra je bila otvorjena prva seja hrvatskega sabora. Prvi se je oglasil k besedi Stjepan Radić, ki je protestiral proti omalovaževanju hrvatskega jezika v ogrski zbornici in vprašal predsednika, kaj misli proti temu ukreniti. Napadal je tudi vlado, zlasti pa koalicio, ki je pustila, da je grof Khuen tako zalil hrvatski narod. Vsled teh napadov na koalicio je prišlo med poslanci «Seljačke stranke» in med koalicio do budih konfliktov. Predsednik Barčić je izjavil, da kot starostni predsednik nima nikake ingerence na poslovanje ogrsko-hrvatske zbornice.

Na Angliškem so volitve v parlament pri kraju. Izvoljenih je 272 konservativcev (— 1), 271 naprednjakov (— 3), 43 članov delavske stranke (+ 1), 74 Ircev (+ 3) in 10 pristavov O' Briena. Novi parlament je sklican na 8. februarja.

Umetnost in književnost

Opozarjamo še enkrat, da je pravkar izšel **Slovenski sokolski koledar za leto 1911.** Uredil dr. Gvidon Sajovic. VI. letnik. V Kranju 1910. Izdal in založil Vaditeljski zbor Sokola v Kranju. Tisk tiskarne Iv. Pr. Lampret v Kranju. Str. 159. Cena 1 K. Poleg običajne koledarske vsebine in kratkega seznama važnejših tur po Slovenskem prinaša strokovni del tele sestavke: Sokolske koračne pesmi (Ferd. Polensky—Vojeslav Molč.— O večnosti in splošnosti sokolske misli. (Dr. Pavel Pestotnik, Ljubljana.) — Ob petdesetletnici naše budnice „Naprej, zastava slave!“ (Makso Pirnat, Kranj). — Stanko Vraz. 1810—1851. (Dr. Fran Ilesič, Ljubljana.) — Povelja za redovne vaje v členu, četi in zboru. (Dr. Viktor Murnik, Ljubljana.) — Vadba redovnih vaj. (Miroslav Ambrožič, Kranj). — Sokolski dom v Zagorju ob Savi. (Ferdo Poljšak, Zagorje.) — Telovadnica Tržiškega Sokola. (M. Marinček, Tržič.) — Naše delovanje v letu 1910. (Dr. Gvidon Sajovic, Ljubljana.) — Kratice k zvezi slovenskega sokolstva. Kratice za označbo žup. — Pregled gojitve telovadbe Slovencev na srednjih šolah. — Statistični izkaz slovenskega sokolstva. — Pripombe k statističnemu izkazu. — Zveza slovenskega sokolstva. — Slovenska sokolska zveza, Društva. — Slovenska sokolska društva v Ameriki. — Savez hrvatskih sokolskih društva. — Srbsko sokolstvo. — Zveza bolgarskih junakov. — Češka obec sokolska. — Narodna sokolska zveza v Združenih državah v Ameriki. — Slovaška sokolska zveza v Združenih državah v Ameriki. — Slovaška ženska telovadna zveza v Združenih državah v Ameriki. — Poljska sokolska zveza. — Velikopoljska sokolska zveza. — Poljska sokolska zveza v Združenih državah v Ameriki. — Rusko-Poljsko. — Rusko. — Mednarodna telovadna zveza. — Neslovanske telovadne zveze. — Slovanski sokolski časopisi. — Koledar kraste slike: Simon Jenko, Davorin Jenko, Sokolski dom v Zagorju, Telovadnica sokolskega doma v Zagorju, Telovadni dom tržiškega Sokola, Telovadnica v tržiškem sokolskem domu, Zmagovalna tekmovalna vrsta češke sokolske zveze v Londonu, dne 18. julija 1910. — Koledar ima jako bogato, zanimivo, aktualno vsebino. Vsak sokol, pa tudi vsak prijatelj sokolstva bo z veseljem in pridom posegel po njem.

Fran Milčinski, Pravičlec. Z risbami G. Bironle in M. Gasparija. Milčinskega pravičlice so knjiga, kakor ji doslej ni bilo enake v slovenski literaturi. Snovi si je izbral pisatelj iz slovenskih narodnih pravljic, toda obdelal, izgladil in zakrožil jih je po svoje, kakor Trdina dolenske bajke, tako da je knjiga njegova umetniška last. Jezik in slog prepaja pristni slovenski narodni duh, ki se posebno razodeva v napol naivnem, napol ironičnem načinu pripovedovanja. Milčinski je pokazal, da je pravljica po obliki in ideji velik umotvor, da prava mladinska knjiga ni samo veselje mladini, temveč tudi visok umetniški užitek odraslemu izobražencu. — Knjigo sta okrasila z mnogimi risbami mlada slovenska umetnika Bironle in Gasparija, ki sta se dobro znala prilagoditi lahkotnemu, toplemu, naivno ironičnemu tonu pravljic. Ni dvoma, da dobi to krasno, za našo mladinsko literaturo epohalno delo tisto priznanje, ki ga zasluži. — Cena je z ozirom na vsebino in opremo ter v primeri s podobami nemškimi indicijami dovolj nizka. Elegantno v platno vezan iztis K 4.—, po pošti K 4.20.

Najlepše književno darilo ob božiču, ko se glasi po vsem svetu spev „... in mir ljudem na zemlji...“, je — esperantska slovnica. Mednarodni jezik esperanto hoče pobratiti vse narode. Sodelujte vsi, „ki ste dobre volje“, pri tem velikem mirovnem delu, naročajte esperantsko slovnico ter jo širite med svojimi znanci. Esperantska slovnica stane s poštnino vred K 1.30 pri založniku Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

Božična prodaja!

Novičar.

Osebnost. Okrajni zdravnik g. dr. Eivard Šavnik v Kranju je imenovan visjim okrajnim zdravnikom. Čestitamo!

Klerikalci in napredno časopisje. Bliža se konec leta, čas, ko ljudje izbirajo, katere časopise naj naroče. Kakor vsako leto, tako napenjajo klerikalci tudi letos vse moči, da bi nalovili za svoje časopise kolikor mogoče naročnikov in občinstvo odvrgli od naprednih listov. Klerikalni časopisi oznanjajo kar neženirano bojkot naprednih časnikov, dasi bi klerikalni časopisi vsi propadli, če bi jih ne naročali naprednjaki. Ko bi samo napredni gostilničarji opustili „Slovenca“, bi ta kmalu imel čitateljev samo še po farovžih. Ta gonja klerikalcev, ki jo duhovniki še pospešujejo z osebno agitacijo, ima svoj naravni namen. Kolikor več naročnikov ima klerikalno časopisje, toliko večja je moč klerikalne stranke; kolikor manj naprednih listov prihaja med narod, toliko manj izvedo ljudje, toliko manj si morejo napraviti sodbo o vseh važnejših dogodkih. Čim manj čitajo ljudje napredne liste, toliko bolj so odvisni od klerikalnega časopisja in toliko bolj se utrja klerikalizem. Komur je za narodno in za napredno stvar, kdor ve, kako velikanske važnosti je narodno in napredno časopisje, tisti bo naročil napredne liste in bo med prijatelji in znanci zanje agitiral.

Kaj je s uličnimi napismi v Kranju? Kolikor nam je znano, se je to vprašanje že obravnavalo v občinskem svetu ter so se že tudi sprejeli dotični predlogi. Celo imena ulic so že določene. A nerazumljivo je, zakaj stvar počiva počitek pravičnega. Saj ima že Kamnik ulične napise, pa naj bi jih mi v Kranju ne imeli. Torej na delo! Čas je sedaj čez zimo ugoden za študij takih stvari in na pomlad se nam lahko Kranj zabljuje v novi obleki.

Malo več previdnosti bi priporočali šoferju Zabret-Huterjevega avtomobila. Slučaji, da so se radi prehitre vožnje splašili konji kmetskih posestnikov, ki vozijo v Kranj, se rapidno množe. V četrtek je bil zopet nek posestnik iz Štefanje gore, kojemu se je začela kobila na slavnoznanem kokrškem mostu plašiti. Na vozu je bil gospodar sam in njegova žena, ki sta bila oba v smrtni nevarnosti. Mož se je še v našem uredništvu tresel kakor šiba. Ako se šofer izgovarja, da so

predpisana znamenja, ako ima kdo plašljivega konja, to ne more veljati, ker kulturne razmere pri našem kmetskem ljudstvu niso še na taki višini, da bi isto poznalo „regelce“ avtomobilne vožnje. Malo več previdnosti, torej!

Poglavje o železnem mostu čez Kokro Kako je potrebna nujno višja ograja, dokazuje sledeči slučaj: Posestnik F. A. iz C. sreča na mostu avtomobil. Sprevodnik mesto, da bi pomirjevalno vplival na zbeganega konja, je še močneje strašil z odurnim glasom globoke trobente. Splošno je znano, da je to trobljenje konjem v večji strah kakor motor sam. Omenjeni voznik radi gostega drevja ni mogel v pravem času opaziti konjskega strašila. Bliskoma skoči z voza, zagradi konja za uzde, toda žival se vsled razburjenja vsa tresoča vspne na zadnji nogi. Voznik je obvisel na uzdi in spenjena žival ga je držala nad groznim padom kokrške struge. V odločilnem trenutku A. pogradi konja za nosnice, krepak sunek v zraku — in bila sta rešena. Konj je ritensko rinil nazaj; pred gostilno so konja skoro povili k kostanju, a še bi jim kmalu potrgal vezi. Peta božja zapoved „Ne ubijaj!“ prepoveduje bližnjemu škodovati na telesu ali kakorkoli povzročiti nevarnosti na zdravju ali življenju. „Varujte nas!“

Občni zbor telovadnega društva «Sokol» v Kranju se vrši dne 5. januarja 1911. Dnevni red priobčimo prihodnje. Eventuelni predlogi naj se pošljejo pravočasno na odbor.

Silvestrov večer v „Narodni čitalnici“ v Kranju. Od nekdanj se je že na ta večer shajalo mlado in staro vseh slojev v čitalnici, da preživi, prehod iz starega leta v novo, v neprisljeni družbi in pri prijetnem razvedrilo. Letos bo nudila čitalnica prav izvanredno vesel večer. Vzporod je raznovrsten in nadvse zanimiv. Sodeluje naš slavno znani orkester „Sloga“ pod priznano spretnim vodstvom koncertnega mojstra g. prof. Polička s par naj-novejših daljših koncertnih komadov. Dramatični odsek, ki se je že tako mnogokrat odlikoval s svojimi najtočnejšimi nastopi, uprizori zelo priučno burko „O snubitvi“. Dalje sledi raznovrsten spored smešnih kpletov s spremljevanjem klavirja. Po tako obsežnem programu sledi prosta zabava, spojena s šaljivo loterijo ob zvokih godbe na lok slav. „Požarne brambe v Kranju“. Prosi se dobitke za šaljivo loterijo posiljati g. Mirko Crobathu in na Silvestrov večer v čitalnico. Takoj po polnoči se razvije ples, ki traja do jutra. Ker je vsakdo z največjim veseljem dobrodošel, je pričakovati iz vseh slojev mesta Kranja in okolice najmnogobrojnejše udeležbe. Ker je neprisljena in nadvse iskrena zabava vsakomur zagotovljena, kličemo: „Na veselo svidenje na Silvestrov večer v čitalnici!“

Novi odbor „Narodne čitalnice v Kranju“ se je v svoji prvi seji, takoj po občnem zboru sledeč konstituiral; g. Berti Pučnik, predsednik; g. Josip Tajnik, podpredsednik; gosp. Mirko Crobath, tajnik; g. Makso Fock, blagajnik; g. Anton Šinkovec ml., knjižničar; g. Josip Meden, gospodar; g. Rado Sedej, odbornik. Za dobo bolezni gosp. Rado Sedeja ga nadomešča odborniški namestnik g. Josip Podbregar. Temu mlademu za vse dobro navdušenemu odboru želimo mnogo sreče in najboljših uspehov v njegovem delovanju!

Umrla je gospa Terezija Zupan, rojena Janežič, soproga posestnika in usnjarja v Kranju. N. v m. p!

Žrebanje časopisov narodne čitalnice v Kranju se vrši 26. t. m. za praznik sv. Štefana v bratni sobi ob 11. uri dopoldne!

Ljudska knjižnica narodne čitalnice v Kranju posluje od 1. januarja dalje vsako sredo zvečer od 1/2 8. do 1/2 9. uri vsako nedeljo od 11. do 12. dopoldne! Sobotna ura odpade, ker so vedno priredbe isti čas.

48. redni letni občni zbor „Narodne čitalnice“ v Kranju se je vršil dne 17. grudnia 1910 v čitalniških prostorih. Predsednik čitalnice, g. dr. Simon Dolar, otvoril občni zbor. Po presrčnem pozdravu očrta nakratko delovanje čitalnice ter se zahvaljuje vsem, ki so tekom leta delovali v njen prid. Spominja se umrlih članov in članic društva (ge. Šinkovec, g. Omersa in ge. Šum.) ter pozove navzoče, da se v znak sožalja dvignejo raz sedežev. — Mesto oboklega tajnika g. Rado Sedeja poda tajniško poročilo g. Berti Pučnik, ki je tudi vodil tajniške posle za časa bolezni prvega. O konstituiranju odbora začetkom leta poroča on sledeče: g. dr. Simon Dolar, predsednik; g. Berti Pučnik, podpredsednik; g. Rado Sedej, tajnik; g. Makso Fock, blagajnik; g. Anton Šinkovec ml., knjižničar; g. Josip Meden, gospodar; g. Fran Crobath ml., odbornik. Režišterstvo so opravljali g. Janko Sajovic, nato g. Janko Rozman in konečno g. Vinko Kovačič. Petje je vodil g. Beranič, nato g. Masten in sedaj g. Vilko Rus. G. Ivan Valenčič je, čeprav izven odbora vodil knjižniške posle in s tem upeljal g. Šinkovca. Novi odbor se je z vso vnemo lotil dela in dosegel rezultate, kakršnih ni mogel pokazati prav noben dose-danjih odborov. Shajal se je 20krat k sejam. Vsi društveni prostori so se dali preslikati ter se je spravilo v njih vse v dovoljen red, kar je bilo pač že skrajno potrebno. Odbor se je vedno trudil, pritegniti kar največ širšega občinstva in je uredil temu primerno svoje prireditve. Poleg običajnega Silvestrovega večera in Miklavževega večera za odrasle, se je priredil na pustni torek

„Kurentov večer“, ki je kar najbolje ugajal vsem mnogobrojnim udeležencem. Priredilo se je tudi dva plesna večera. Ko bi le hotelo prihajati kaj več starih k njim, mogli bi se razviti nad vse pristrčni družabni večeri. Odzivljajo naj se v bodoče vabilu, kajti nikomur ne bo žal, da se je udeležil. Omenja dalje delovanje pevskega in dramatičnega odseka ter prepušča podrobnosti tozadavnima poročevalcema. Povdarja, da se je letos nad vse zanimalo za ljudsko izobrazbo. Priredilo se je sedem predavanj, katerim je sledilo nešteto občinstva iz vseh krogov. Eno teh predavanj se je vršilo v poletnem času na gostilniškem vrtu. Zal, da temu načinu, nositi izobrazbo prav med ljudstvo, ni nikdo več hotel slediti. Morda prihodnje leto. Zahvaljuje se časopisu „Gorenjec“, da je vedno radevolje objavljala društvena obvestila. Statistika: Društvo šteje 2 častna člana in 112 rednih članov (lani 87), pevski odsek 56 članov (lani 46), dramatični odsek 35 članov (lani 29). Ker so nekateri redni člani ob enem člani tega ali onega odseka, šteje društvo danes 164 članov (lani 134). Leta 1863 je štela čitalnica dozdaj največ rednih članov (113) letos pa jih je s častnima članoma vred za enega več! Z navduševalnimi besedami, naj bo vsakemu članu prva dolžnost, delati na to, da se združi v čitalnici vse sloje k skupnemu stremljenju po vedno višji izobrazbi, konča svoje poročilo. — G. Makso Fock poda blagajniško poročilo. Dohodkov je bilo 4115 K 35 vin., stroškov pa 3783 K 84 vin. Glavna dohodka sta: članarina 1680 K in predstave 1137 K 73 vin. Glavna stroška sta: knjižnica 1092 K 67 vin. in gospodarstvo z vsemi preuredbami prostorov i. t. d. 1518 K 35 vin. Premoženja je: v gotovini 81 K 51 vin., naloženih 93 K 87 vin., 2 3/4% Boden kreditosa 570 K in 10 akcij za Narodni dom v Kranju 200 K. Hrani se za Prešernov spomenik 63 K, za Simon Jenkov spomenik 77 K in za Simon Gregorčičev spomenik 292 K. — G. Anton Sinkovec ml. poda poročilo knjižničarja. Zahvali se predvsem G. Ivanu Valentiču za njegovo sodelovanje. Čitalniška javna ljudska knjižnica je poslovala v 145 urah v 2195 slučajih, v katerih se je izposodilo 220 izposojevalcem (111 članov in 109 nečlanov) 6803 knjige. (V 769 slučajih za 2437 knjig več kot lani). Leta 1903/1904 — 95 knjig, leta 1904/1905 — 95 knjig, leta 1905/1906 — 312 knjig, leta 1906/1907 — 2050 knjig, leta 1907/1908 — 2533 knjig, leta 1908/1909 — 4366 knjig, l. 1909/10 9803 knjige. Knjižnica šteje 1559 del v 1976 zvezkih. Narocenih je bilo 17 političnih listov 15 leposlovnih in znanstvenih časopisov ter revij in 1 humorističen list. Torej skupno 33 listov. Narodna čitalnica je članica osmih društev. G. Josip Meden poda poročilo gospodarja. Omenja preslikanje prostorov, nabavo novih zastorov ter večih podrobnosti Prebere popolnoma natančen zapisnik vseh premičnin kar jih šteje Čitalnica tega leta. Omenja, da je Čitalnica zavarovana na 8000 K. G. Valentič predlaga, da se zavarovalnina zviša na 7000 K, kar se sprejme. G. Fr. Crobath ml. poda mesto g. režiserja Kovačiča zelo točno poročila dramatičnega odseka. 8 iger se je uprizorilo v 15 predstavah, ki so vse imenitno vspele.

Konec prih.

Probuja na upravo trziške železnice. Trziška železnica ima to posebnost, da vozi v zimski sezoni večkrat z enim samim osebnim vozom, tako da je vlak bolj avtomobilu podoben. In vendar je večkrat občinstva, posebno pa ob ponedeljkih, skoraj za tri vozove. Tudi razsvetljava je na tem vlaku precej pomakljiva. Ludi so kresnicam podobne. Kratko: na trziškem vlaku želimo vsaj dva osebna vozova in malo več luči! Upamo, da uprava trziške železnice teh prošelj ne prezre!

Passaž r.

Občinski odbor Inkovalki je dne 15. t. m. imenoval soglasno g. Josipa Žmavca, c. kr. deželnega sodnega svetnika v Novem mestu, svojim častnim občanom za njegove zasluge, ki si jih je pridobil za časa svojega službovanja na Brdu za ubožni zaklad te občine. Čestitamo!

Za župnijo Gorje je tedaj vendar imenovan Janez Piber iz Boh. Bistrice. To je prvi korak, — drugi sledi.

Radovljanski vodovod je sedaj podaljšan že v Ljubno, a ta teden se dela podaljšanje v Hraše. Radovedni smo, ako bo prvotni studenec mogel napajati vse cevi in zadostovati vsem potrebam?

Ugodna prilika. Na Bukovici p. Selca nad Škofjo Loko je tamošnji sodar J. Podobnik kupil novo posestvo. Njegova hiša bo zdaj prazna in na prodaj ali se pa v najem da. Lepa prilika bi bila to za specerijevga trgovca ali za gostilničarja. Na Bukovici bi kot trgovec in gostilničar jako dobro uspeval. Torej trgovci in gostilničarji — pozor!

Pevsko in bralno društvo „Triglav“ v Radovljici vabi na uprizeritev narodne igre „Rokovnjaci“, ki jo priredi na dan sv. Štefana dne 26. decembra 1910 v prostorih restavracije gospoda Rudolfa Kunstelja. Vstopnina: Sadeži I. vrste K 1 50, II. vrste K 1 20, III. vrste K 1 stojišče 60 vinarjev; otroci plačajo polovico. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Po igri prosta zabava in ples. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zimskošportni vozni listki po znanih cenah. Ravnotejstvo državnih železnic v Trstu je uvedlo

na državnih železnicah zimskošportne vozne listke po znanih cenah med drugim tudi za proge Ljubljana-Jesenice-Bled-Bohinjska Bistrica-Kranjska gora, in sicer za II. in III. razred. Pravico do znanih voženj imajo člani Slovenskega planinskega društva, ako se izkažejo z veljavno letošnjo društveno izkaznico, so veljavni za dobo od 1. novembra t. l. do 30. aprila 1911 in se morejo uporabljati na vseh v voznem redu označenih osebnih in posebnih športnih vlakih. Vožnja je nastopiti ob nedeljah in praznikih, ob dnevih športnih prireditev ali en dan prej pred omenjenimi dnevi, povratek je mogoč vselej poljubno tekom 5 dni. Vozni listek se mora pred vsakokratno vožnjo predložiti v potrdilo pri osebni blagajni železnice postaje, istotako se je treba izkazati z društveno legitimacijo ob vsakokratni rovisiji voznega listka. Vožnja iz Ljubljane do Jesenic in nazaj stane za II. razred K 5 40 III. raz. 3.40; do Bleda II. raz. 6.20, III. raz. 3.90; do Kranjske gore II. raz. 6.90, III. raz. 4.40. Vozni listki za te proge se dobe pri osrednjemu odboru Slov. plan. društva v Ljubljani. Vožnja iz Ljubljane do Boh. Bistrice in nazaj stane za II. razred 7.70, za III. raz. pa 4.90 listki za to progo se pa dobe v pisarni deželne zveze za tujski promet v Ljubljani (nasproti hotela Union).

Is Cerkljan. Posestniku Janezu Premožarju v Cerkljah je pred kratkem s skedaja izginilo štiri mernike fitola in osem kur, iz stanovanja pa srajca in par čevljev. Tatovom so za na sledu.

Ljubno pri Radovljici. Dne 2. decembra je bil pri zgradbi vodovoda v Ljubnem v radovljiskem okraju zaposleni delavec Blaž Rakovec iz Zavode zaradi nemarnosti odpuščen. Valed tega jezov, se je hotel maščevati nad delavskim nadzornikom Pavlom Baruto, ki je baje provzročil, da je bil odpuščen. Zmerjal je Baruto z različnimi provkami, pograbil končco za težek kramp ter zamahnil proti Baruti, ne da bi ga sadel. Zvečer ga je v neki gostilni zopet napadal ter ga spravil v tak strah, da so ga morali drugi delavci spremiti domov. Naslednjega dne je Rakovec grozil židarskemu pomočniku Jožetu Banetu, da ga zakolje.

Na svetovni razstavi v Bruslju 1910 je bilo zastopano, posebno v strojnотехnični stroki, najvišje, kar je bilo sploh mogoče tako, da je imeo mednarodno razodišče težje stalšče kakor kdaj poprej. Tem večji je vspeh Singer Co. šivalnih strojev, da se jih je priznalo kot prve stroje sveta ter jih odlikovalo z Grand prix. Fljalčka te tvrdke je tudi v Kranju nasproti pošte št. 53.

Župnik Tomaševič, ki je nahujskal svojega blapca, da je ubil njegovo teto Slovenko Ručigaj, je bil dne 22. decembra obsojen na pet let, njegova ljubica Ostoječ pa na 10 let tezeke ječe.

Udeležba duhovnikov pri gospodarskih podjetjih prepovedana. Te dni je bil uradoma objavljen nov ukaz papeža Pija X. glede udeležbe duhovnikov pri gospodarskih podjetjih. S tem ukazom je papež prepovedal duhovnikom zavzemati pri bankah, kreditnih zavodih, kmečkih posojilnicah ali hranilnicah vodilna mesta in je ukazal tistim, ki taka mesta že zavzemajo, da jih morajo tekom štirih mesecev odložiti. Papežev dekret pravi, da je bil vedno v cerkvi veljaven nauk, da naj nimajo duhovniki vodstva posvetnih kupcij v rokah. Duhovnik naj pač s svetom in dejavji pospešuje snovanje in razvoj gospodarskih zavodov, a ne tako, da bi ga to odtegnilo duhovni službi in nje dostojanstvu. Duhovnikom je absolutno prepovedano sprejemati pri teh zavodih mesta, s katerim so zružene skrbi, odgovornosti in nevarnosti uprave, in tisti, ki taka mesta zavzemajo, se morajo z njih umakniti. Prepovedane je vsem duhovnikom zavzemati pri gospodarskih zavodih mesto načelnika, ravnatelja, administratorja, blagajnika ali kako podobno mesto. Vsi duhovniki, ki zavzemajo taka mesta, morajo tekom štirih mesecev odstopiti in v prihodnje je treba posebnega dovoljenja papeževga za vsakega duhovnika, ki hoče kako tako mesto zavzeti.

Smudke postanejo dražje. Z 1. julijem prihodnjega leta se bodo podražile smudke za 2. cigarete pa za 1 vinar. Kdor si hoče tu kaj prihraniti,

nakadi se do 1. julija ali pa se odvadi dotlej kajenja.

Sanje so mu prinesle smrt. Železničarskemu uradniku Henku Richbergu v Grafenburgu se je sanjalo, da je pridrdral na postajo vlak, on pa da bi imel biti pri vlaku. Zaradi tega je skočil iz postelje in hotel leteti ven. Zraven pa je padel in si je tako pobil nos, da so ga morali operirati. Operacija pa mu je prinesla — smrt.

Parlament na Kitajskem. Cel svet se vzbuja. Vsako ljudstvo zahteva dandanes pravice in jih tudi dobi. Čelo Kitajci bodo dobili parlament. Dne 5. novembra je izšel tam cesarski odlok, glasom kateriga dobi Kitajska ljudsko zastopstvo. Nobeno ljudstvo se ne pusti vladati več od privandranih tujcev, edini Slovenci trpimo mirno, da nas komandirajo — Nemci.

Denar se ni vse na svetu. V Budimpešti, glavnem mestu Ogrske, živi milijonar Tornaiyay. Njegova hčerka Eva je imela gotovo vsega zadostu. Ali srček je hotel tudi ljubezni in zaljubila se je v sicer lepega, toda revnega fanta — dninarja. Oče ni hotel nič slišati o tem, da bi dobil njegovo hčer za ženo dninar, hčerka pa odjenjati ni hotela. Hočeš, nočeš! Oče je moral navsezadnje vendar privoliti. Ali pri očetu deklica ne sme več biti. Iti mora z njenim ubogim možem daleč od doma — v Ameriko in tja ji bode pošiljal bogati oče vsako leto 6000 kron.

Ekselencija tajni svetnik baron Aleksander pl. Hoyningen Huene v Petrogradu je pisal popolnoma iz svojega nagiba naslednje pismo gospodu dvornemu lekarnarju Fellerju: „Sprejmite moje najsrčneje in globokočutno zahvalo za doposljatev vašega čudopolnega pristnega Fellerjevga fluida. Moji nogi je pomagalo; napetost in bolečine so ponehale tako, da se lahko zopet prosto gibljem. Storil bom, kar mi bo mogoče, da priporočim pristni Fellerjev fluid svojim znancem in zdravnikom.“ Fellerjev fluid z znamko Elsa-fluid se dobiva pri dvornem lekarnarju E. V. Fellerju v Stubici, Eisin trg št. 264 (Hrvatsko) in sicer se dobi 12 malih, 6 avojnih ali 3 specialni steklenici franko za 5 kron. Mnogo ugodnega se čuja v mnogostanskih učinkih tega že staroznanega domačega sredstva, ki ima, kakor se razvidi iz gorenjega pisma, tudi v daljni tujini navdušene pripadnike.

Zračno stanovanje

obstoječe iz treh sob, shrambe, eventualno kletjo, se lahko ali tudi pozneje najame.

Ponudbe naj se naslovijo na Iv. Pr. Lampret v Kranju.

Zagrebski
Franck
kot tovarniško znamenje
priporočujemo najboljši pridaček za kavo!
kot priznano

Najkoristnejša božična darila
SINGERJEVI
SIVALNI STROJI
šivalni stroji
se dobe v naših prodajalnih
KRANJ št. 53
nasproti o. kr. pošte.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze globokega sožalja, katere smo prejeli povodom prerane izgube naše ljubljene in nepozabne matere, oziroma sestre, syakinje, babice, prababice, tašče in tete, gospe

Marije Šumi roj. Polak

izrekamo tem potom vsem in vsakemu posebej najpristrčnejšo zahvalo. Zlasti pa se zahvaljujemo vsem onim, ki so se v tako obilnem številu zbrali, da počaste in spremijo drago pokojnico k zadnjemu počitku. Posebno pa se še zahvaljujemo čitalničnemu pevskeemu zboru za ganljivi in v srce segajoči žalostinki ter vsem darovalcem prekrasnih vencev.

V Kranju, dne 17. decembra 1910.

Zalujoči ostali.

Darila.

Odkupili so se v korist družbe sv. Cirila in Metoda za novoletna voščila 1911 sledeče gospe in gospice: Adamič Marija, Antloga N., Benedik Netika, Brill Ana, Bučar Marija, Cadež Marija, Grobalič Marija, Dolenc Fani, Fajdiga Palmira, Globočnik Marija, Golob Maja, Golob Terezija, Holzbacker Jelca, Jäger Ljudmila, Jeglič Marija, Jezerski Franica, Jugovič Ana, Jugovič Franja, Keržič Marija, Kokalj Ivanka, Konec Terezija, Korošec Marija, Kovarič Justina, Krč Katinka, Krenner Leopoldina, Krenner Franja, Kušar Marija, Lampe Marija, Lampret Zora, Levičnik Marija, Likozar Mici, Logar Ivanka, Majdič Albina, Majdič Ivanka, Majdič Marica, Majdič Matilda, Mally Ana, Mayr Ana, Mayr Marija, Matjašič Ida, Mihelič Točka, Mitlavič Janja, Nadičar Mici, Omersa Ana, Omersa Ivanka, Pavšlar Helena, Pečnik Pepca, Pezdrič Anulija, Pfeifer Ivanka, Pirc Minka, Pirc Mimi, Pirc Ana, Pirnat Anica, Polak Marija, Prširec Terezija, Prevc Marija, Prevc Urbanija, Prevc Rika, Poppo Josipina, Rakove Mára, Rakove Marica, Rant Magda, Rebolj Marija, Sajovic Anuša, Sajovic Ivana, Sajovic Karla, Steška Elza, Suhadolnik Ana, Šavnik Anica, Šavnik Leopoldina, Šavnik Marija, Šavnik Olga, Tajnik Cilka, Ullrich Radivojka, Valentič Hermina, Tavčar Alba, Schmidt Ema, Zupan Anica, Zupanc Apolonija.

I. izkaz darov, poslanih „Dijaški kuhinji v Kranju“ od 5. septembra do 23. decembra 1910: Kazenska poravnava Legat ca. Zischka in Legat 50 K (po dr. Kušarju), Jernej Ramovec, župnik v Poljanah, 100 K, kazenska poravnava Čebasek ca. Šubič 20 K (po O. Devu), e. kr. okrajnem sodniku v Škofji Loki), „prijatelj prijatelju Maksu Jegliču mesto venca na grob“ 20 K, profesorski kolegij za oktober 3 K, kaz. zad. nadučitelj Fr. Gros ca. Fr. Toporš 6 K (po sodniku dr. L. Treutu), O. Dev, e. kr. sodnik v Škofji Loki iz kaz. por., pri kateri je plačala Mina Logonder iz Pevne 10 K, in za Tom. Dolencca iz Železnikov 20 K, katere je plačal sledeči, ker mu je K. Dolenc iz Železnikov odpustil žalitve, Iv. Pogačnik, e. kr. sodni svetnik v Kranju za 1910/11 20 K, kaz. por. P. Mohorič iz Jamnika ca. Mar. Pogačnik 10 K in Jan. Svoljšak iz Binkeljna ca. Fr. Jesenko 10 K (oboje po e. kr. okr. sodniku O. Devu), Al. Pavlin v Podbrezjah za leto 1910/11 24 K, meščani za več mesecev skupaj 330-20 K, kaz. zad. G. Markelj, pos. iz Martinjega vrha, 10 K, ker mu je odpustila Ana Smid žalitev (po e. kr. sodniku O. Devu), profesorski kolegij za november 3 K, meščani za november 148-60 K, dijaki za oktober 128 K, mestna občina Škofja Loka za 1910/11 50 K, dek. Fr. Kumer v Kranju 20 K, žup. Stara Loka za 1910/11 50 K, Fr. Peterlin, e. kr. sodnik v Kranjski gori 10 K, župnik L. Škufca v Kranjski gori 2 K, Balt. Bartol, župnik v p. v Sp. Brnikih 2 K (i ročil sedmošolec Jereb), kaz. por. Tomaž in Meta Gorjanc iz Cerkelj 10 K (po dr. Treutu), prof. kolegij za december 5-88 K, kaz. por. Eržen ca. Guzelj (po e. kr. okr. sodniku O. Devu) 5 K, nadžupnik v Mengšu Fr. Kušar 40 K, ces. svetnik Iv. Murnik v Ljubljani 10 K, Fr. Luznar, nadučitelj na Primskovem za l. 1910/11 10 K, kaz. zad. Petrič-Plevelj 10 K (po dr. Stempiharju), e. kr. okr. glavar Schitnik 20 K, kaz. zad. Reje-Mohorič iz Krnic 10 K (po okr. sodn. O. Devu), Fr. Majdič, Jarše Mengeš 10 K, župnik Jan. Oblak na Bledu 2 K, I. Verngr na Javorniku za neko pismeno delo prejeti znesek 10 K, mestno županstvo v Kamniku za leto 1910 50 K, Fr. je zahvalno pismo tehtal, Str. pa je za znamki tehtal. — V Dijaški kuhinji dobiva sedaj 52 dijakov hrano. Ker prihajajo doneski zelo poredko, prosi odbor dobrohotne podpornike in sploh vse, ki so naklonjeni imenovanemu zavodu, da se spomuljo vsaj v božičnih praznikih revne mladine ter pošljejo odboru darila, da mu olajšajo njegovo delovanje.

SANG-HO TEE

Izvrsten in cen v uporabi
v zavojih po 500, 250 in 125 gramov.

Zd. Krajne

500 g K5-80
125 g K1-50

Hotel Trabesinger, Celovec

Velikovaška cesta št. 5

se priporoča potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo poceni. — Veliko dvorišče za vozove in tri hleve za konje. Za zabavo služi keglišče, pozimi zakurjeno. — Poleti sediš na senčnatem vrtu. V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno ob sredah zvečer. — Velike dvorane za shode in veselice. Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

281 — 2

Lastnik: Ivan Millionig.

Zastoj in poštnine prosto

pošlje na zahtevo vsakomur pravkar izdani katalog:

Domača knjižnica 1911.

Seznam izbranih najboljših del slovenske literature
in svetovne literature v dobrih prevodih

knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg, Ljubljana.

271 3-3

4 1/4

RAZGLAS.

Mestna hranilnica v Kranju naznanja, da zviša počenši s 1. januarjem 1911 obrestno mero za vse hranilne vloge od 4% na

4 1/4 %

Obresti se pripisujejo h kapitalu **dvakrat** na leto, to je dne 30. junija in dne 31. decembra vsakega leta, ne da bi bilo treba vlagateljem zglaševati se v ta namen še posebej pri hranilnici.

Rentni davek plačuje hranilnica sama iz svojega.

Uradne ure za stranke so vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.

Ravnateljstvo mestne hranilnice v Kranju

dne . decembra 1910.

4 1/4

Tiskarskega vajenca

... sprejme ...
tiskarna Iv. Pr. Lampret v Kranju.

Elektrarna M. Mayr Kranj

sprejme takoj 275 3-3

vajenca.

Prednost imajo izučeni ključavničarji.

Največja božična okazijska prodaja

v konfekciji za dame in deklice ter izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.
— Sportne ranglane in zimske suknje. —
Primerna koristna darila!

V nedeljo, dne 18. t. m. je trgovina odprta od 9. do 12. ure dopoldne.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg 5.

Pozor!

Za božične praznike

priporočam svojo bogato zalogo špecerij-skega blaga, kakor: Moko iz Majdičevega mlina, rozine, vinske jagode, strd i. t. d.

Cene jamčeno ceneje kakor vsaka druga tvrdka na Gorenjskem. — Kar se tiče poštenja ter postrežbe sem že večini znan, ker sem prej služboval pri tvrdki K. Puppo naslednik v Kranju.

== Železničarjem poseben popust! ==

J. Evg. Potrebin

Kranj, Glavni trg

v sredini med Omersom in Besenčanom.

Svarilo!

Koder se prodajajo ponaredbe, naročite

naravnost od izdelovalnice pod naslovom:

„FLORIAN“, Ljubljana

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost „ „ 4-80.

Postavno varovano.

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade

R. WOLF

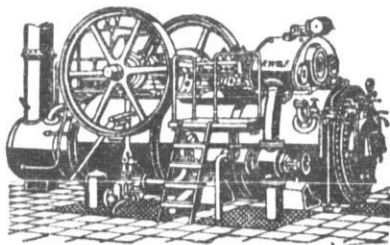
Magdeburg - Buckau.

Podružnica na Dunaju

Dunaj, III, Am Heumarkt šte. 21.

Patentni

249 26-5

vročeparni lokomobili

z brezventilnim preciznim upravljanjem

Originalno strojedelstvo Wolf 10 — 800 k. s.

Obratni stroji z najvišjo popolnostjo in dobičkom za industrijo in poljedelstvo.

Dosedaj izdelanih nad 720.000 k. s.

Največja snažnost! 281 — 11

Točna postrežba!

Udobno, higijenski urejena

brivnica ::

V. Rozman :: KRANJ

Nahaja se nasproti

:: župne cerkve

u hiši št. 106

Prodaja najboljših sredstev za negovanje las, raznovrstnih lasnih izdelkov, podložkov ter krepa

Opravična številka E 34/8
27

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa z dne 19. grudna 1910, opravična številka E 34/8 27 se prodajo dne 29. grudna 1910 dopoldne ob 10. uri v Kranju v elektrarni na javni dražbi

različne stvari za električno napravo

približno v vrednosti 2600 K.

Reči se smejo ogledati dne 29. grudna 1910 v času med 9. in 10. uro dopoldne v Kranju v elektrarni.

C. kr. okrajna sodnija Kranj, III. odd.

dne 19. grudna 1910.

Tehnična pisarna in stavbno podjetje

INGENIEUR H. UHLÍŘ

Ljubljana, Resljeva cesta št. 26.

280 52-2

Strokovna izvršitev vseh vrst načrtov in proračunov, strokovni znanstveni izvidi, prevzeta zgradb.

Martinova cesta 20

Postaja električne ceste

R. Lang

Martinova cesta 20

železnice pri šentpeterski cerkvi. 180-21

LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov

Bogata zaloga v hištvu vsake vrste v vseh oenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špeciialiteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički pe vsaki oeni.

Modrool iz žilnatega omrežja, zvršaneke trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.

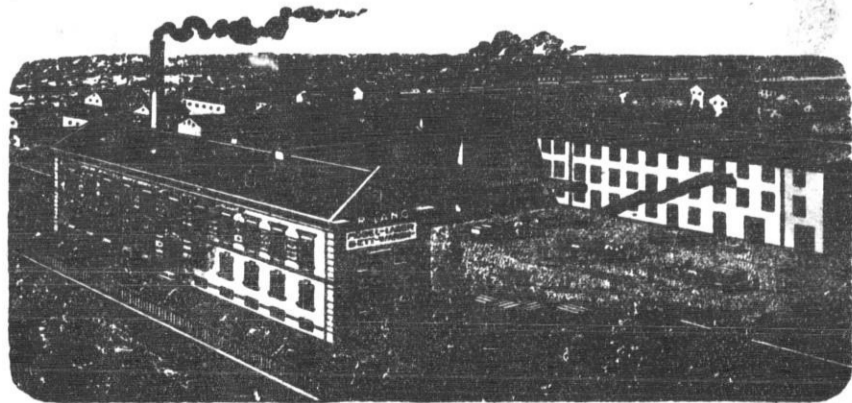
Za spalno sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraaki.

Oprava za jedilno sobo, salono, pred-sobo, cele garniture.

Za sobo; postelja, nočna omarica, obeljalnik, miza, stensko ogledalo.

Špeciialiteta v nevestnih balah. Veliki prostori, prtilišno in v l. nadstropju.

Čudovito poceni za hotela, vile in za letovišča 62 gld.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica K 5.000.000 K.

Stritarjeva ulica št. 2

Rezervni fond K 450.000.

Podružnice v Spļjetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

73 52-42

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Na debelo in na drobno!

205 52-16

: Edini :

zobozdravniški atelje
tehniški ::

v Kranju dr. Eduard Globočnik

v isti hiši, kjer je lekarna.
Ordinacije vsak dan, tudi ob nedeljah.

Ne zamenjajte mojega zobozdravniškega in zobotehniškega ateljeja s komo zobarskim ateljejem, ki je v prejšnjih časih v Kranju ordiniral samo ob nedeljah.

Umetni zobje se izgotove v enem dnevu, popravila v nekoliko urah, začasna popravila takoj. Vsa zobotehniška dela izvršuje izkušen zobotehnik, ki je moj sočelavec že iz početka in ki v tem poslu ostane tudi še nadalje. Tako mi je mogoče cenjenemu občinstvu garantirati za dovršeno delo. Atelje je opremljen z najmodernejšimi in najrazličnejšimi potrebščinami in pripomočki.

Anton Adamič

veletrgovina galanterijskega, modnega ter norimberškega blaga

KRANJ :: Glavni trg.

Važno za Božič in božično drevo.

Ujudo naznanjam slavnemu občinstvu, da imam letos velikansko ter krasno zalogo igrač in daril za božič. Radi oljega direktnega nakupa mi je mogoče slavno občinstvo postreči po jako ugodnih cenah in brez konkurence kakor še ni bilo dosedaj. 251 13-9

Posebni oddelček in razstava igrač v I. nadstropju je vsakemu brez obveznosti nakupa pripravljeno v prijazen pogled in prepričanje o cenah.

Velika izbira daril za odrasle, božičnih razglednic, okraskov za drevo, pravič in koledarjev.

Konc. zobarski atelje

ni več v Kranju

od sedaj nadalje samo v

Ljubljani Stritarjeva ulica 7. 44 52-51

Konc. zobotehnični atelje

O. Seydl

Glinaste peči 147 52 27

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Zlate svetilnje: Berlin, Pariz, Rim itd. 42 52-51

Najboljše kosmetično ZOBOČISTILNO sredstvo

seydlin

Izdelovatelj **O. Seydl** lekarni Savaški

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Čitajte in priporočajte!

„Več luči!“

Poljudna zbirka potrebnih, poučnih, zabavnih in aktualnih spisov za slovensko ljudstvo. Izhaja periodično, najmanj štirikrat na leto

1. snopič: Cerkvene pristojbine ali štolnina z dodatkom Kako se določa kongrua?
2. snopič: Kako sina oprostim vojaščine in druge važne določbe glede vojaške dolžnosti.
3. snopič: HALLEYJEV KOMET (REPATICA)
4. snopič: Bira, kongrua in cerkvena konkurenca
5. snopič: Štiri črtice, namreč Nekaj iz življenja fajmoštra Božidarja Kozamernika. — Kako dolg rep je imel pes svetopisemskega Tobije — V nebesih. — Konec sveta in sedež za „nebeško kraljestvo“
6. snopič: KAKO JE LEP VOJAŠKI STAN...
7. snopič: Strašna grozodejstva v samostanu čenstohovskem Po konfisk. II. izdaja.
8. snopič: Joj, joj, ta neznosna draginja!

Cena 30, oz. 20 vin.

Dobiva se v založni tiskarni Iv. Pr. Lampret v Kranju ter v knjigarnah in trafikah.

Posojilnica v Radovljici

registrovana združba z omejenim poročtvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje

po **4 1/2 %**

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/2 %, ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 % :: Eskompirirajo se tudi trgovske menice.

181 52 21

Denarni promet v letu 1909:
K 4.000.000

Rezervna zaklada iznaša:
K 100.623.40

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici

vsak dan od 8.—12. ure dopoldne in od

2.—6. ure pop. izvzemši nedelje in praznike.

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.